

DR. WALDMANN JÓZSEF

A közművelődés ország-szerte ismert képviselője távozott közülünk. Nem akarjuk elhinni, hogy itthagyt minket, hogy búcsúzni kell.

Búcsúznak dr. Waldmann Józseftől, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola nyugalmazott tanszékvezetőjétől.

Búcsúznak azok nevében, akiket arra tanított, hogyan művelődjenek és hogyan kell mások művelődését segíteni.

Búcsúznak mindazok nevében, akik a szegedi főiskoláról szétszórva az országban — a nagy várostól a legkisebb faluig — vitték magukkal a közművelődési munka szeretetét, melyet O oltott beléjük.

Bármerre járt az országban, mindenütt ráköszöntek a volt hallgatók. S minden örömmel állt meg a találkozáskor, mert szerették Öt.

Szegeden született 1912. szeptember 24-én. Itt járt polgári iskolába, tanítóképzőbe főiskolára és egyetemre. Kisebbségi megszakításokkal a városban és körzetében dolgozott 47 évig.

Mint pályakezdő először Nagymágocson, majd Taksonyban tanított. 1942-ben került Tápéra, ahol iskolaigazgatói munkája mellett az azóta sok sikert elért tápi népi együttes egyik megalakítója, s 1957-ig az együttes ének- és zenekarának vezetője is volt. Tápéről Szeged Város Tanácsa Művelődésügyi Osztályára került népművelési csoportvezetőnek, majd a Tisza-parti iskola igazgatója lett.

Dr. Waldmann József, a Tisza-parti iskola igazgatója.

1959-től tanított a tanítóképzőben, majd 1963-tól — a tanítóképző megszűnése után — a főiskola Neveléstudományi Tanszékén neveléstörténetet és közművelődési ismereteket. Sokan ezek közül — bár tanárként végeztek — azóta népművelőként dolgoznak, mert megszerették velük ezt a nem könnyű, de sok örömet adó pályát. A hatvanas években már dolgozott azon, hogy Szegeden is létrejöjjön a Népművelési tanszék és meginduljon a főhivatású népművelők képzése.

A tanszék megalakulása után — 1975-ben — jött át a Népművelési tanszékre tanítani, majd az 1976-77-es tanévben — nyugdíjba vonulásaig — tanszékvezetőként is irányította a képzést. A hallgatók tisztelték és szerették, becsülték elméleti és gyakorlati felkészülését.

Oktató-nevelő munkája mellett nagyszámú publikációja jelent meg. Munkái a közművelődés igen széles körét érintették. Elsősorban a művészeti nevelés szakmai, módszertani kérdéseivel foglalkozott. Cikkei, tanulmányai, jegyzetei őrzik gondolatait. Az utolsó nagyobb munkája a tápi népi együttes történetének feldolgozása volt. Ennek megjelenését már nem érthette meg.

Társadalmi tevékenysége is sokrétű volt. A főiskolán évekig a Szakszervezeti Bizottság elnöke és a Módszertani Közlemények szerkesztője is volt.

Tevékenységének elismerését kitüntetések sora jelzi. A Magyar Népköztársasági Erdemérem arany fokozata (1951), Miniszteri Dicséret (1955), az Oktatásügyi kiváló dolgozója kitüntetés (1958) elismerő oklevelek a szakszervezeti munkáért (1960, 1970, 1977), emléklapok a TIT-ben kifejtett tevékenységéért (1977), a szakszervezeti munkáért (1975), Kiváló népművelő kitüntetés (1972), Szocialista kulturáért (1979). Mindezek öt évtizedes pedagógiai és andragógiai tevékenységének dokumentumai.

Februárban találkozóra készülünk. A közreműködésével alapított tanszék első hallgatói öt évvel ezelőtt végeztek. Azon a találkozón üres lesz a főhely. Nem lesz majd közöttünk, de a szívünkben megőrizzük emléket.

DR. LACZÓ KATALIN

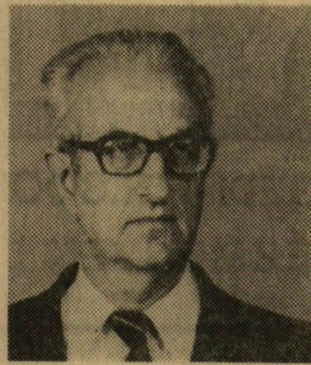
HÍREK

A göttingi Georg-August-Universität és a József Attila Tudományegyetem együttműködési szerződést kötött, melynek értelmében mind a két fél elősegíti a közös tudományos kutatómunka megvalósítását, valamint az oktatás szervezésében és fejlesztésében szerzett tapasztalatainak a cseréjét. Mind két egyetem tudományos szakirodalmi cserét létesít egymással, illetőleg tervbe vette egyetemi oktatók és tudományos munkatársak rövidebb vagy hosszabb ideig tartó tanulmányútjainak szervezését és tudományos szimpoziumokon való részvételét. A szerződés leszögezi, hogy a szerződő felek a cseréprogramokban mindenkor három évre előre állapodnak meg, s hogy a cserében való részesedés mindkét félnél azonos kell, hogy legyen.

A művelődési miniszter Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette nyugdíjba vonulásuk alkalmából dr. Horváth Imréné docenst és dr. Zöllei Mihály adjunktust, a József Attila Tudományegyetem oktatóit. A kitüntetések dr. Kristó Gyula, a JATE rektora adta át az egyetem társadalmi szervei képviselőinek jelenlétében.

A József Attila Tudományegyetem Tanácsa dr. Hencz Aurél tudományos tanácsadónak magas színvonalú könyvtári és tudományos tevékenységéért, valamint nyugállományba vonulása alkalmából József Attila Emléklapok adományozott, melyet az egyetem rektora nyújtott át a kitüntetettnek.

„Szívesen voltam itt...”

Bár Kövesdi Pál, a Tanárképző Főiskola Fizika tanszékének vezetője november 3. óta a Munka Erdemrend ezüst fokozata tulajdonosa, erről a mai napig csak a Szegedi Egyetemen jelent meg hír. 35 év munka után ez kissé furcsa, annál is inkább, mert eddig elismerései (háromszori Felsőoktatás Kiváló Dolgozója; MTE SZ Megyei Emlékérem; TIT jubileumi emléklapok, Miniszteri Dicséretet társadalmi munkáért; valamint a Szegedi Akadémiai Bizottság matematikai-fizikai szakosztálya tagjai közé választott) társadalmi megbecsülésről tanúskodnak.

— Ismerőseim valóban hiányolták, hogy a megyei és a városi lapban nem olvashattak erről. Úgy érzem azonban a kitüntetés súlyából, erkölcsi értékéből ez nem von le — kezdi beszélgetésünket Kövesdi tanár úr.

— Az alkalmat megragadván, kérem meséljen életéről, munkájáról!

1920-ban születtem, munkás családban. Újpesten végeztem a polgárit. Az I. kerületi tanítóképzőn 1939-ben, a tanárképző főiskola matematika-fizika szakán 1943-ban kaptam diplomát. Mivel tanítóképző tanár akartam lenni az Apponyi kollégiumban folytattam tanulmányaim, ezzel együtt a Szegedi Tudományegyetemen dr. Fröhlich Pál professzor fizika tanszékén fizetési tanársegédként állást kaptam. A háború miatt két év anyagát egy év alatt véggezhettem el. Így 1944-ben Tanítóképzői tanári oklevelet szereztem. Katonaszág következett. 1945. november 1-én amerikai hadifogságból szabadulva visszakaptam tanársegédkénti állásomat. 1948. szeptember 1-ig tanítottam az egyetemen, majd dr. Kratochvíl Dezső hívására a tanárképző gyakorló általános iskolájában szakvezető tanár lettem. 1949. szeptemberben kerültem a tanárképzőre megbízott tanszékvezető főiskolai tanárként, majd 1950. januárjában neveztek ki a matematika-fizika tanszék tanszékvezetőjének. 1983. december 31-én nyugdíjban vagyok.

— Hallhatnánk bővebben az itt eltöltött 35 évről?

— A felszabadulás utáni tanárihiányt tanítók átképzésével oldották meg. Ez főleg 2-3 hetes nyári levelező tanfolyamokon zajlott, napi 6-8 órában. Az átképzettek között sok jó képességű, szorgalmas ember volt. Többnyire anyagi vagy családi körülményeik miatt nem tudták előbb megszerezni a tanári képesítést. Most, hogy alkalom nyílt, mindent beleadtak, szorgalmasak, igyekvők voltak. Jó volna, ha a régi lelkesedésből, tárgyiasításból ragadna a maiakra is.

Felszerelés vonatkozásában — hála Frank János és dr. Budó Agoston professzor munkájának — főiskolánk gazdag szertári állományhoz jutott. Ez a háború alatt tönkrement. A vezetés jóindulata és egyetlen munkatársam — Liskai Vilma — áldozatos munkája nyomán sikerült a szertár anyagát a főiskolai oktatás szín-

vonására emelni. Az 1960-as évek derekától nagyobb léptékben történt a fejlesztés: a Pénzügyi minisztériumtól rendszeres évi deviza keretet kaptunk, így a Leybold (nyugatnémet) tanszergyártó cégtől vásárolhattunk drága, de igen értékes eszközöket. Az 1970-es évek közepén ez a támogatás megszűnt. Eszközeink romlanak. Az országban felsőoktatási célra tanszert gyártó vállalat nincs. Ez azonban egy másik cikk témája lehet.

— Főiskolánkon ma is folyik levelező oktatás, mint hallgatók. Ön tevékeny részese ennek. Kérem hasonlítsa össze a hajdanival!

— Valóban, még tavaly is annyi levelezőnk volt, mint nappali hallgató. Régen indokolt volt, ma viszont a levelező oktatásban nem azok vesznek részt, akik erre érdemesek — tisztelet a kivételnek, — hanem azok akik nappalra nem nyertek felvételt; elmennek képesítés nélkül tanítani, „hátról!” jönnek be. Ugyanakkor a nappali tagozat kapacitása nincs kihasználva. A mi tanszékünkön például a tanárok létszáma 60-70 hallgató képzésére adna lehetőséget, a jelenlegi 50-nel szemben.

Ha valóban szükség van tanárookra, a nappali tagozaton kellene képezni, hiszen ez egyik oka a tanári presztízsvésztésnek. Beszélhetünk a pedagógus megbecsüléséről, ha az iskolákba mindenkit beengedünk? Suszter sem lehet valaki „ha szakvizsgát” nem tett. Gyerekeinket viszont bárki nevelheti.

A presztízsvésztés másik oka nem is annyira anyagi természetű. Hadd érzékeltessék egy példával: a népszámlálás tanároknak kötelező részt venni, nem úgy mint az orvosnak vagy más értelmiséginek. A pedagógus az ország mindenese. Perspektívája sincs olyan a pedagógusnak, mint például a mérnököknek.

Az értelmiségi pályák társadalmi elismerése csökken, pedig a minőségi munkát jobban kellene fizetni, mint az anyagmozgatást.

— Tanár úr számos tanítványát jegyzet szerzője...

— Egyik legjelentősebb munkám, a jelenlegi általános iskolai fizika tankönyvcsoport, melynek készítésében, mint a tanszéki kutatócsoport tagja és állami vezetője vettem részt. A tankönyvekhez segédanyagokat és oktatási segédleteket is készítettünk.

— Nehéz megvalítani a munkahelyét?

— Szívesen voltam itt. Vezetőim, kollégám — úgy érzem — megbecsültek, szerettek. Sajnálom, hogy nyugdíjba kell mennem. Szinte észre sem vettem, hogy megeredtem.

— Mi tanácsolna a jövő pedagógusainak?

— Azt mondom, szeressék hivatásukat, mert az egyik legszebb pálya. Megszívódszem, hogy a következő időben a presztízsiük emelkedik s nő az anyagi-erkölcsi megbecsülésük is. Ezt azonban nemcsak a társadalomtól kell elvárniuk, maguknak is tenniük kell érte. Képezzék magukat, használják ki az intézmény lehetőségeit!

— Köszönjük a beszélgetést, s további eredményes munkát kívánunk!

CSERNUS LAJOS

Venezuelai vendégek a tudományegyetemen

Decemberben caracasi egyetemi oktatókat fogadott a József Attila Tudományegyetem. A Santa Maria Egyetem Továbbképzési Intézetének igazgatója dr. Federico Brito Figueroa és felesége Amelia Bustillos a caracasi egyetem tanára a két intézmény együttműködési lehetőségeiről tárgyalt a JATE vezetőivel.

A Brito Figueroa és dr. Krajčík Gyula tudományos rektorhelyettes kézjegyével ellátott szerződés a közös kutatómunka kialakítása érdekében született. Először kiadvány- és könyvcserére jön létre, később lehetőség nyílik posztgraduális képzésben részesülő kutatók cseréjére is. Ez esetben 3-6-12 hónapos tanulmányutat biztosítanak, amely a tudományos fokozat eléréséhez szükséges értekezést segíti elő.

pasztalatairól, munkájukról. Először Amelia Bustillos költőnőt kérdeztem:

— Ön a caracasi Santa Maria egyetem sajtófőnöke. Arra kérem, beszéljen szerkesztői munkájáról!

— Mint sajtófőnök 6 egyetemi lapnak vagyok a szerkesztője. Nálunk 14 000 diák tanul az egyetemen, ezért szükséges hat különböző profilú folyóirat működtetése. Külön kiadványok van például a jogászoknak, a történészeknek, a közgazdászoknak is. Hogy munkámat minél jobban ellassam beáram magam a venezuelai történelembe, ez segítséget nyújt a konkrét problémák megoldásakor is. A szerkesztés mellett verseket, különböző történelmi tanulmányokat publikálok több hazai folyóiratban. Ezenkívül több írásom jelent meg a gyarmati kultúráról.

— Tudom, hogy barbár kérdés, de ismeretlenül föl kell tennem: Milyen típusú költéssel foglalkozik?

— Ezt úgy mondhatom röviden: az intim, a mélyen személyes költészet foglalkoztat. A költészetet egy kagylóhoz tudnám hasonlítani, amelyben a külvilág történései visszhangoznak. Úgy értem, hogy a költészet az igazi elkötelezettség, de a költészetet nem lehet eladni, csak ajándékozni. Egyébként 17 éves korom óta folyamatosan megjelenek a venezuelai költők antológiájában, eleddig két verseskötetemet látott napvilágot. Nálunk egy költőnek nagyon nehéz körülményekkel kell számolnia, egyéb feladatokat kell keresni, hogy meg tudjon élni. Nagyon sokan negyven évesen kénytelenek földelni a költészetet a munka miatt.

— Mennyire ismeri a magyar irodalmat, kit olvasott eddig?

— A caracasi magyar nagykövettel jó a kapcsolat, tőle kaptam egy antológiát: magyar költők spanyolul. A fontosabb költőktől itt 2-3 verset lehet olvasni. Sajnos nevek nem emlékszem, csak József Attilára, de a költői erő még a fordításban is érződik. Itt kell elmondanom, hogy nem hiszek a hermetikus költészetben. Szerintem egy igaz költő túllép a nyelvi akadályokon.

— Milyen tapasztalatokkal távozik Magyarorszárról?

— Szüleim festők, így mindig képekben gondolkodom. Magyarországi élményeim is képi látványokhoz kötődnek. Amikor ide érkezünk és a repülőről látni lehetett, hogy mindent hó föd, úgy éreztem, hogy ilyen lehet a mennyország is. Az az élmény aztán végig elkísért, nagyon jól éreztem itt magam, és ha lehetne, tovább maradnék. Ami még feltűnt: a falusi házak mind meleg színűek — citrom- vagy narancssárgák — és az az érzésem, hogy ezek a napsugarakat beszívták, hogy telen kisu-gározzák a meleget. Élményeimet végigkövetve azt kell mondanom: irigylem azokat, akik itt élnek.

Előadása után Brito Figueroa telepedett mellém, hogy válaszoljon néhány kérdésemre. A professzor fáradtan, de feleségéhez hasonló szívéllyel nyilatkozott.

— Professzor úr, a szerződés aláírása után hogyan látja a Santa Maria Egyetem és a JATE kapcsolatainak jövőjét?

— Úgy látom, hogy a gyakorlatban fokozatosan fog kialakulni a két egyetem közötti kapcsolat. Anderle tanár úr (a JATE Középkeleti Egyetem Történelmi és Latin-Amerika Története

tanszék vezetője, a szerk.) már kétszer járt nálunk a közös munka érdekében. Az én mostani jelenlétem is a kapcsolatok kiszélesítését jelzi. Meggyőződésem, hogy a kiadványok, könyvek kölcsönös elküldése és megjelentetése, valamint a kutatók cseréje mindenképpen segítséget nyújt majd a két intézmény munkájában.

— Ön történész, aki elsősorban gazdaságtörténettel foglalkozik. Mint szakember, milyen tapasztalatokat gyűjtött Magyarországon?

— Túl a szűken vett történelmi érdeklődésen, azokra a konkrét tapasztalatokra voltam kíváncsi, amiket Magyarország a szocializmus építése terén szerzett. Engem leginkább azok a nemzeti célok érdekelnek, amelyek szükségszerűen jellemzőek a venezuelai szocializmusra is. Sok embert láttam munkavégzés közben, iparban, mezőgazdaságban, de értelmiségieket is, és általában elégedett vagyok benyomásaimmal.

— A professzor úr több mint tíz éve járt először hazánkban. Azóta milyen változásokat tapasztalt?

— Polyamatos fejlődést figyeltem meg anyagi és szellemi téren, beleértve ebbe a demokratikus kritikai szellem gyarapodását is. Ezen azt értem, hogy tapasztalatom szerint erős kritika is létezik ma Magyarországon, de ezt nem szabad összetéveszteni az ellenforradalmi szemlélettel. Tudom, hogy a bruttó nemzeti jövedelem növekedésének üteme nem egészen kielégítő, de az a fontos, hogy ez nem szül katasztrófa-hangulatot, hanem a dolgozóknak él a vágy, hogy kikerüljön a hullámvölgyből az önk házája. Végezetül annyit: nagyon örülök, hogy összehasonlítható lehetőséget kaptam Magyarországon és Venezuelában között. Úgy látom, hogy egymással szembe állítható a magyar nép jóléte és az az elszegényedési folyamat, amely minden gazdagsága ellenére az én népemem jellemzi.

D. I.